

S B Í R K A N A Ř Í Z E N Í

generálního ředitele Vězeňské služby České republiky

Ročník 2015

Nařízení č. 7

o léčebné výživě a nutričních terapeutech ve Vězeňské službě České republiky

Podle ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů, **s t a n o v í m**

§ 1

Úvodní ustanovení

(1) Účelem tohoto nařízení je nastavit systém léčebné výživy a způsob jejího přiznávání v podmínkách Vězeňské služby České republiky (dále jen „Vězeňská služba“) a dále vymezit působnost nutričních terapeutů Vězeňské služby.

(2) Nestanoví-li tento předpis jinak, použijí se ustanovení vnitřního předpisu upravujícího stravování¹⁾.

Vymezení pojmů

§ 2

Pro účely tohoto nařízení se rozumí

- a) léčebnou výživou strava, která je součástí léčebného režimu,
- b) dietou léčebná výživa konkrétní specifické skladby,
- c) vězněnou osobou osoba ve výkonu vazby (obviněný), výkonu trestu odnětí svobody (odsouzený), anebo ve výkonu zabezpečovací detence (chovanec),
- d) stravovacím provozem kuchyně, výdejny stravy, jídelny a skladovací prostory k uchování potravin a proviantního materiálu, který je v majetku státu a se kterým Vězeňská služba hospodaří a jejíž také spravuje²⁾.

§ 3

Léčebná výživa ve Vězeňské službě zahrnuje systém diet podle § 4.

¹⁾ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 30/2014 o stravování ve Vězeňské službě České republiky.

²⁾ § 2 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 30/2014.

Systém diet ve Vězeňské službě České republiky

§ 4

(1) Systém diet ve Vězeňské službě se skládá z dvanácti diet, a to

- a) Dieta č. 0S - čajová,
- b) Dieta č. 0 – tekutá,
- c) Dieta č. 1 – kašovitá,
- d) Dieta č. 2 – šetřící,
- e) Dieta č. 3 – specifická strava,
- f) Dieta č. 5 – s omezením zbytků (bezezbytková dieta),
- g) Dieta BLP – bezlepková,
- h) Dieta č. 9/250g – diabetická,
- i) Dieta č. 9/150g – diabetická redukční,
- j) Dieta č. 11 – výživná,
- k) Dieta S/P – pankreatická,
- l) Dieta č. 14 – výběrová.

(2) Dieta č. 0S je strava, při níž je krátkodobě podáván zpravidla pouze neslazený a v indikovaných případech též slazený čaj, a k čaji je možné zařadit dětské piškoty nebo suchary. Zpravidla se přiznává pacientům, u nichž je podávání jiné stravy nebo jiné léčebné výživy vzhledem k okolnostem nežádoucí (například po operacích zažívacího traktu nebo v rámci přípravy na tyto operace).

(3) Dieta č. 0 je energeticky a biologicky neplnohodnotná strava, kterou lze kombinovat s enterální nebo parenterální výživou a při níž při dlouhodobém podávání dochází na základě rozhodnutí nutričního terapeuta po konzultaci s ošetřujícím lékařem ke zvyšování nutriční hodnoty jednotlivých dávek. Je přiznávána zpravidla při ztíženém kousání (špatný chrup, afty, záněty dásní, paradentóza), po operacích v dutině ústní, nebo po operacích gastrointestinálního traktu. Nutriční hodnoty diety jsou závislé na charakteru onemocnění, věku jedince a konkrétních fyziologických potřebách.

(4) Dieta č. 1 je energeticky i biologicky plnohodnotná strava s realimentačním charakterem, která může být podávána i dlouhodobě. Přiznává se zpravidla po chirurgických zákrocích a poúrazových změnách v dutině ústní, při poranění obličeje, poruchách a onemocněních jícnu (zejména při zánětu, poleptání, stenóze jícnu, jícnových varixech), vředové chorobě žaludku a duodena, po tonsilektomii, nebo při polknutí cizího tělesa. Energetická hodnota diety je 9 500- 10 000 KJ (2 260-2 380 Kcal), 80-85 g bílkovin, 70 g tuků a 325-345 g sacharidů.

(5) Dieta č. 2 je nenadýmavá, nedráždivá a lehce stravitelná strava s mírným realimentačním charakterem, která může být podávána i dlouhodobě. Přiznává se při funkční žaludeční dyspepsii, chronické gastritidě, hyperaciditě žaludku, vředové chorobě žaludku a dvanáctníku, resekci žaludku, chronickém zánětu žaludku a chronické pankreatitidě, při žlučnickových kamenech, při chronických chorobách jater, k doléčení infekční žloutenky, včetně období rekonvalescence, při chronických zánětech střeva, po infarktu myokardu.

Možno podávat i jako D 2 – šetřící, se sníženým obsahem soli. Energetická hodnota diety je 9 500 KJ (2 270 Kcal), 65-80 g bílkovin, 70 g tuků a 320-340 g sacharidů.

(6) Dieta č. 3 (specifická) představuje racionální stravu podávanou na odděleních lůžkové péče jako součást léčebné výživy pacientům s onemocněním, při němž není léčen zažívací trakt nebo léčena metabolická funkce organismu. Přiznává se při léčbě Warfarinem, Heparinem. Zahrnuje tedy dietu 3/W, a dále diety 3/DNA a 3/alergie. Dieta vychází ze zásad racionální stravy s přihlédnutím na pravidelný příjem vitamínu K. Energetická hodnota diety je 9 500-10 000 KJ (2 260-2 380 Kcal), 65-85 g bílkovin, 70-80 g tuků, 295-365 g sacharidů.

(7) Dieta č. 5 je mechanicky, chemicky i termicky šetřící plnohodnotná, lehce stravitelná a nenadýmavá strava s mírně sníženými tuky, vyloučením potravin zanechávajících zbytky a omezením podávání mléka. Je přiznávána zpravidla po akutním střevním kataru v období po ústupu průjmů, při chronickém střevním kataru, chronickém průjemovém onemocnění nebo při nespecifických střevních zánětech. Energetická hodnota diety je 9 500 KJ (2 270 Kcal), 70-80 g bílkovin, 65-70 g tuků, 325-345 g sacharidů.

(8) Dieta BLP je strava s vyloučením potravin obsahujících lepek. Je přiznávána zpravidla při celiakální sprue, endemické sprue, glutenové enteropatii, Hertově chorobě, nebo chronickém onemocnění střevní sliznice způsobené toxickým působením lepku a dále při Duhringově dermatitidě a alergii na lepek. Energetická hodnota diety je 9 500-10 000 KJ (2 260-2 380 Kcal), 65-85 g bílkovin, 70-80 g tuků, 325-340 g sacharidů.

(9) Dieta č. 9/250 g je strava obsahující dostatečné množství vlákniny a vitamínů skupiny B, C, Ca, P a Fe, která se vyznačuje pravidelností, kdy je strava podávána pětikrát denně navíc s druhou večeří a přídatkem. Přiznává se zpravidla při diabetes mellitus I a II a při sekundární poruše glycidové tolerance. Energetická hodnota diety je 8 800 KJ (2 100 Kcal), 75-95 g bílkovin, 75-85 g tuků, 250 g sacharidů. Možno i jako D 9/S 250.

(10) Dieta č. 9/150 g je stravou kombinující diety diabetické a šetřící, nebo diety s omezením tuku. Je přiznávána zpravidla při insulinresistenci, vysoké hladině cholesterolu, funkční dyspepsii, chronické pankreatitidě, chronických chorobách žlučníku a žlučnickových cest, nebo při redukci hmotnosti. Energetická hodnota diety je 6 000 KJ (1 400 Kcal), 80-90 g bílkovin, 50-55 g tuků, 150 g sacharidů.

(11) Dieta č. 11 je energeticky náročnější lehce stravitelná strava podávaná pětikrát denně s posílením přesnídávky o bílkovinnou potravinu, oběd o moučník a s druhou večeří (bílkovinná potravina, pečivo, popř. ovoce) a přídatkem. Je přiznávána zpravidla při potřebě zvýšit energetický příjem za účelem zvýšení hmotnosti, TBC, anorexii, rekonvalescenci po některých operacích a infekčních chorobách, cytostatické léčbě nebo ozařování, popř. při následných stavech. Energetická hodnota diety je 12 000 KJ (2 860 Kcal), 80-100 g bílkovin, 80-85 g tuků, 415-450 g sacharidů.

(12) Dieta S/P je energeticky a biologicky neplnohodnotná strava, při jejímž dlouhodobém podávání je nutné doplnit ji popíjením tekuté nutriční výživy. Je přiznávána zpravidla po odeznění akutního stadia pankreatitidy. Energetická hodnota diety je 5 600-5 700 KJ (1 335-1 360 Kcal), 50-60 g bílkovin, 20-30 g tuků, 210-235 g sacharidů.

(13) Dieta č. 14 je přiznávána ve výjimečných případech, kdy je vzhledem k specifickým potřebám pacienta nezbytné volit konkrétní výběr potravin. Energetická

a biologická hodnota je závislá na charakteru onemocnění, věku pacienta a konkrétních fyziologických potřebách.

(14) Všechny diety mohou být připraveny i v kašovitě formě.

§ 5

(1) Diety, které jsou součástí systému diet podle § 4, jsou připravovány v každé vazební věznici a věznici (dále jen „věznice“) nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence (dále jen „ústav“).

(2) Představuje-li příprava určité diety neúměrnou ekonomickou zátěž, může být odsouzený po předchozí dohodě ředitelů věznic s ohledem na hospodárnost přípravy diety a v souladu s vnitřním předpisem³⁾ přemístěn do jiné věznice, a to i na dobu nikoli přechodnou.

§ 6

Přiznávání léčebné výživy

(1) Léčebnou výživu včetně konkrétní diety a její druh přiznává vězněné osobě ošetřující lékař na základě zhodnocení jejího aktuálního zdravotního stavu; současně rozhodne o době, na kterou se léčebná výživa vězněné osobě přiznává.

(2) Příslušný zdravotnický pracovník (např. nutriční terapeut nebo zdravotní sestra) předkládá denně vrchnímu inspektorovi seznam vězněných osob, kterým byla přiznána, ukončena nebo změněna léčebná výživa, včetně uvedení jejího druhu.

(3) Změny léčebné výživy, ke kterým došlo na podkladě předpisu ošetřujícího lékaře, je nutno provádět tak, aby nemocní dostali předepsanou léčebnou výživu nejpozději do 48 hodin po předložení seznamu podle odstavce 2.

§ 7

Skladba diet

(1) Skladbu jednotlivých diet určuje nutriční terapeut.

(2) Každá dieta musí splňovat stanovené nutriční hodnoty s ohledem na konkrétní potřeby pacienta při dodržení stanovených peněžních limitů.

§ 8

Dohled nutričního terapeuta

Dohled nad dodržováním technologických postupů přípravy léčebné výživy, jejího množství a kvality vykonává nutriční terapeut, který je za tímto účelem oprávněn ochutnávat vzorky léčebné výživy.

³⁾ Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 30/2012, kterým se stanoví některé podrobnosti pro umístování a přemísťování odsouzených ve Vězeňské službě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

§ 9

Vymezení zdravotnických oblastí

Zdravotnické oblasti nutričních terapeutů se shodují se zdravotnickými oblastmi vedoucích lékařů zdravotnických oblastí, které jsou vymezeny vnitřním předpisem⁴⁾ s výjimkou sídla oblasti č. 3, kdy sídlem nutričního terapeuta této oblasti je Vázební věznice Hradec Králové.

§ 10

Činnosti nutričních terapeutů

(1) Nutriční terapeuti jsou součástí zdravotnické služby a jsou začleněni do organizační struktury určených věznic, v nichž mají sídlo a při plnění úkolů spadají do řídicí působnosti odboru zdravotnické služby Generálního ředitelství Vězeňské služby.

(2) Nutriční terapeuti v rámci své oblasti poskytují zdravotní péči související s poskytováním léčebné výživy a provádějí konzultační, metodickou a kontrolní činnost ve své působnosti. Za tímto účelem zejména

- a) v odůvodněných případech spolupracují s ošetřujícím lékařem při poskytování navazující ošetrovatelské péče,
- b) vytváří jídelní lístky léčebné výživy a individuální dietní plány,
- c) provádí propočty biologických a energetických hodnot jednotlivých diet,
- d) provádí edukaci pacientů v oblasti léčebné výživy,
- e) zpracovávají nutriční anamnézu v případech, kdy o její zpracování jsou požádáni vedoucím lékařem zdravotnického střediska,
- f) sestavují speciální postupy výživy při nutričně závažných stavech s výrazným poškozením trávicích funkcí,
- g) na základě zhodnocení zdravotního stavu navrhnou ošetřujícímu lékaři změny v přiznané dietě,
- h) na základě žádosti ošetřujícího lékaře provádí vstupní identifikaci nutričního stavu pacienta, průběžně jej sledují a vyhodnocují,
- i) vykonávají dohled nad dodržováním technologických postupů, kvalitou a množstvím léčebné výživy,
- j) v souladu s § 11 provádí pravidelné kontroly a zpracovávají z nich zprávy,
- k) podílí se na zpracování ošetrovatelských standardů vztahujících se k činnosti v jejich působnosti,
- l) provádí průběžně edukaci zaměstnanců referátů stravování a výživy.

(3) Činnosti uvedené v odstavci 2 vykonávají nutriční terapeuti v nezbytném rozsahu též mimo svou zdravotnickou oblast jako zástup za nutričního terapeuta, který dočasně svou činnost nevykonává.

⁴⁾ § 1 přílohy č. 3 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 31/2014, kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby České republiky.

§ 11

Kontroly nutričním terapeutem

(1) Nutriční terapeut provádí v jednotlivých věznicích příslušné zdravotnické oblasti minimálně jedenkrát za měsíc pravidelné kontroly, které jsou vždy zaměřené na dodržování technologických postupů při přípravě léčebné výživy, technologického vybavení kuchyní, dodržování jídelních lístků léčebné výživy.

(2) O provedené kontrole vyhotoví nutriční terapeut zápis, který obsahuje označení věznice nebo ústavu, kde byla kontrola provedena, datum a čas provedení kontroly, zjištěné skutečnosti a je-li to důvodné, též stanovení nápravných opatření s termínem jejich plnění.

(3) Každý zápis o kontrole zašle nutriční terapeut v písemné podobě řediteli věznice nebo ústavu, v elektronické podobě hlavní sestře Vězeňské služby a vedoucímu lékaři zdravotnického střediska.

(4) Při provádění kontroly podle odstavce 1 se vždy ohlásí na zdravotnickém středisku a u vedoucího referátu stravování a výživy věznice nebo ústavu.

§ 12

Přechodné ustanovení

Léčebnou výživu přiznanou podle jiného vnitřního předpisu je třeba přiznat podle tohoto nařízení nejpozději do jednoho měsíce od nabytí účinnosti tohoto nařízení.

§ 13

Účinnost

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 15. února 2015.

V Praze dne 2. února 2015

Č. j.: VS 13/010/001/2015-50/SPR/403

Generální ředitel Vězeňské služby České republiky
vrchní státní rada

brig. gen. PhDr. Pavel Ondrášek

v zastoupení plk. Mgr. Bc. Milan Brendl v. r.